

MARJORY GORDON

Model funkčních vzorců zdraví

2019/2020
TOS2

Mgr. Martin Krause, DiS.

martin.krause@tul.cz

Marjory Gordon

- * 10. listopadu 1931
- † 29. dubna 2015 (Boston, Massachusetts, USA)
- vzdělání v ošetřovatelství Mount Sinai hospital School of Nursing N
- BC. + Mgr. – Unter College of the City University, New York
- Ph.D. – diagnostické hodnocení, Boston College
- 1974 – definování 11 okruhů vzorců chování
- 1987 – publikace Modelu funkčních vzorců zdraví
- prof. – Boston College
- prezidentka NANDA do roku 2004

Watch 2009 Living Legend Marjory Gordon American Academy of Nursing Episodes

https://www.youtube.com/watch?v=28l5_gZUXWY

Metaparadigma

osoba

- holismus, společné určité funkční vzorce zdraví

prostředí

- společně se s osobou podílí na funkčních vzorcích zdraví

zdraví

- rovnováha bio-psycho-socio-spirituální
- ovlivněno vývojovými, kulturními, duchovními a dalšími faktory

ošetřovatelství

- funkční a dysfunkční vzorce zdraví

Vývoj teorie a teoretická východiska

- výsledek grantu z 80. let (financování USA)

teoretická východiska

- holismus
- humanismus
- modely zdraví
- autorky Orem, Johnson, Roy

Hlavní jednotky

Hlavní jednotky

1) cíl ošetřovatelství	<ul style="list-style-type: none">• zodpovědnost jedince za své zdraví• bio-psycho-socio-spirituální rovnováha
2) pacient	<ul style="list-style-type: none">• holistická bytost (biologické, psychologické, sociální, kulturní, behaviorální, kognitivní a spirituální potřeby)• jedinec s funkčním či dysfunkčním zdravím
3) role sestry	<ul style="list-style-type: none">• systematické získávání informací v oblastech vzorců zdraví (rozhovorem, pozorováním, fyzikálním vyšetřením, ...) s následnou jejich analýzou
4) zdroj obtíží	<ul style="list-style-type: none">• některá z oblastí bio-psycho-socio-spirituální interakcí
5) ohnisko zásahu	<ul style="list-style-type: none">• dysfunkční vzorce zdraví
6) způsob zásahu	<ul style="list-style-type: none">• dle ošetřovatelských modelů
7) důsledky	<ul style="list-style-type: none">• funkční vzorce zdraví

Koncepce teorie

- model odvozen z interakcí osoba a prostředí
- všeobecná sestra při kontaktu s pacientem identifikuje funkční a dysfunkční vzorce zdraví

vzorce

- určitá část zdraví
- ošetrovatelské údaje (objektivní x subjektivní)
- 12 základních oblastí (dvanáct funkčních vzorců zdraví)

funkční vzorce zdraví

- ve zdraví

dysfunkční vzorce zdraví

- v nemoci

Koncepce teorie

Dvanáct funkčních vzorců zdraví

- 1) vnímání zdraví – udržování zdraví
- 2) výživa – metabolismus
- 3) vylučování
- 4) aktivita – cvičení
- 5) spánek – odpočinek
- 6) citlivost (vnímání) – poznávání
- 7) sebepojetí – sebeúcta
- 8) role – vztahy
- 9) reprodukce – sexualita
- 10) stres, zátěžové situace – zvládání, tolerance
- 11) víra – životní hodnoty
- 12) jiné

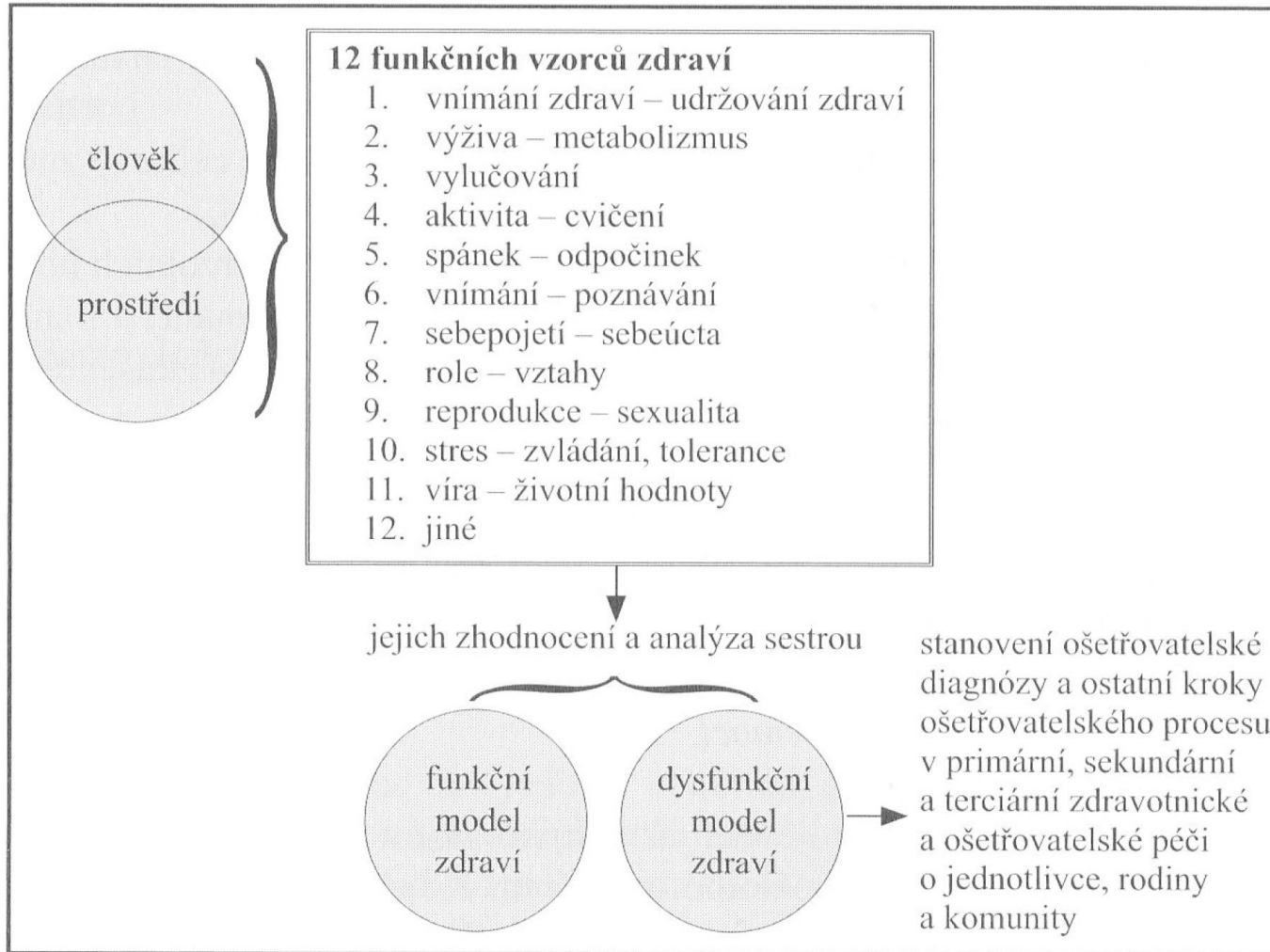

Koncepce teorie

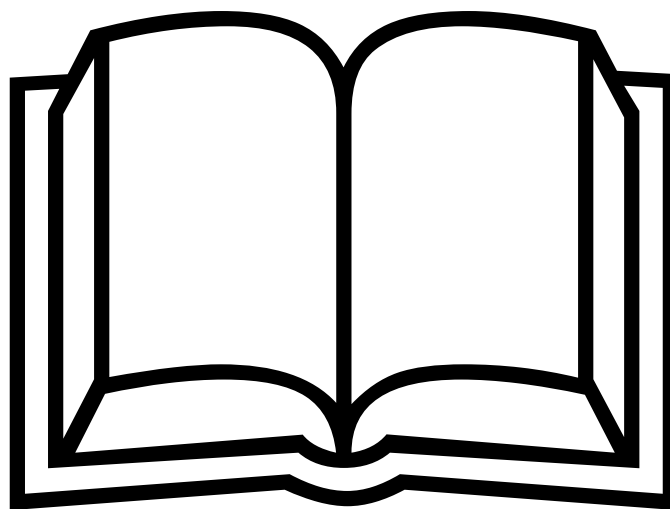
- nejkompexnější pojetí člověka v ošetrovatelství z holistického hlediska
- základní požadavek na rámcový standard systematického ošetrovatelského hodnocení zdravotního stavu pacienta
- využití v primární, sekundární a terciární péči

Souhrn modelu

Praktická aplikace

Praktická aplikace

aplikace na onemocnění _____

- 1) vnímání zdraví – udržování zdraví
- 2) výživa – metabolismus
- 3) vylučování
- 4) aktivita – cvičení
- 5) spánek – odpočinek
- 6) citlivost (vnímání) – poznávání
- 7) sebepojetí – sebeúcta
- 8) role – vztahy
- 9) reprodukce – sexualita
- 10) stres, zátěžové situace – zvládání, tolerance
- 11) víra – životní hodnoty
- 12) jiné

- funkční vzorce zdraví
- dysfunkční vzorce zdraví

Porovnání modelu M. Gordon a NANDA

pozn. taxonomie NANDA II (vznik NANDA 1982)

- 1) podpora zdraví
- 2) výživa
- 3) vylučování a výměna
- 4) aktivita/odpočinek
- 5) percepce/kognice
- 6) sebepercepce
- 7) vztahy mezi rolemi
- 8) sexualita
- 9) zvládání/tolerance zátěže
- 10) životní principy
- 11) bezpečnost/ochrana
- 12) komfort
- 13) růst/vývoj

NANDA má celkem 13 domén.

NANDA má celkem 47 tříd.

Použitá literatura

PAVLÍKOVÁ, Slavomíra. *Modely ošetrovatelství v kostce*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1211-3.

PODRAZILOVÁ, Petra a kol. *Teorie ošetrovatelství: skripta pro bakalářské studijní obory*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2016. ISBN 978-80-7494-297-6.

DĚKUJI ZA POZORNOST

